

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DUS-II.070.60.2023.MBu
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w związku z wystąpieniem Pana Rzecznika znak: III.7060.417.2022.AI, w sprawie przekazania informacji o planowanych działaniach legislacyjnych, zmierzających do realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego (P 7/22), pragnę przekazać, co następuje.

Zgodnie z nowym algorytmem wymiaru emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r., którzy zostali objęci reformą emerytalną, świadczenie osoby przechodzącej na emeryturę w czerwcu, obliczane z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru określonych w art. 25-26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych było zwykle niższe od świadczenia tej osoby, gdyby przeszła na emeryturę w kwietniu lub maju danego roku. Wynikało to stąd, że suma wskaźników waloryzacji kwartalnej, którymi zostałyby objęte składki emerytalne oraz kapitał początkowy przy przejściu na emeryturę w kwietniu lub maju, jest zazwyczaj wyższa od wskaźnika waloryzacji rocznej, który stosuje się przy ustalaniu emerytury w czerwcu danego roku.

Doraźne rozwiązanie tej kwestii, z którego skorzystały osoby przechodzące na emeryturę w czerwcu 2020 r., zawiera ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875). Zgodnie z art. 53 tej ustawy, w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2020 r., waloryzacji składek stanowiących podstawę obliczenia emerytury dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju 2020 r., jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Celem tej regulacji było to, aby podstawa wymiaru emerytury ustalona na dzień 1 czerwca 2020 r. nie była niższa od ustalonej na dzień 31 maja tego roku. Kwestia nowo przyznawanych tzw. emerytur czerwcowych została uregulowana w ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Zmiany weszły w życie z dniem 18 września 2021 r. i dotyczyły emerytur ustalonych w czerwcu 2021 r. oraz miały obowiązywać na przyszłość. Ustawą tą na stałe wprowadzono rozwiązanie, które zafunkcjonowało w 2020 r.

W ustawie tej nie przewidziano jednak regulacji, które dawałyby możliwość ustalenia na nowo wysokości emerytury (z uwzględnieniem zmian dotyczących sposobu waloryzacji składek emerytalnych oraz kapitału początkowego), osobom którym już ustalono wysokość emerytury w czerwcu w latach poprzednich (lata 2009-2019), gdyż przyjęto generalną zasadę, że proponowane przepisy dotyczą jedynie osób, przechodzących na emeryturę, począwszy od czerwca 2021 r.

Konstytucyjność zasad przyznawania tzw. "emerytur czerwcowych" na wniosek zgłoszony przed 1 czerwca 2021 r. zakwestionował zapadłym w sprawie P 7/22 rozstrzygnięciem

z 15 listopada 2023 r. Trybunał Konstytucyjny. Rozstrzygnięcie to zapadło w składzie Stanisław Piotrowicz, Justyn Piskorski, Piotr Pszczółkowski, Bartłomiej Sochański oraz Wojciech Sych. Sejm RP uchwałą z 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego stwierdził, że uchwała Sejmu RP z 15 września 2017 r. w sprawie wyboru sędziego Trybunału Konstytucyjnego (dot. Justyna Piskorskiego) została podjęta z rażącym naruszeniem prawa, a tym samym pozbawiona jest mocy prawnej i nie wywołała skutków prawnych w niej przewidzianych. Dodatkowo, Sejm w uchwale z 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego stwierdził, że funkcję Prezesa Trybunału Konstytucyjnego sprawuje osoba nieuprawniona, a w konsekwencji wszystkie decyzje proceduralne, w tym zwłaszcza wyznaczenie składów orzekających, podejmowane przez Julię Przyłębską, mogą być podważane. W konkluzji Sejm RP podniósł, że uwzględnienie w działalności organu władzy publicznej rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego wydanych z naruszeniem prawa może zostać uznane za naruszenie zasady legalizmu przez ten organ. Uwagi te odnoszą się do sposobu i zakresu uwzględniania skutków rozstrzygnięcia, które wydał Trybunał Konstytucyjny w sprawie P 7/22.

W tym kontekście Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – bez względu na ocenę trafności argumentacji konstytucyjnej podniesionej w przywołanej sprawie przez Trybunał Konstytucyjny – postrzega poruszone w niej zagadnienie nie tyle w perspektywie wykonania rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego, ale w kategoriach rozwiązania problemu określonej grupy emerytów, których świadczenia zostały ukształtowane w niekorzystny sposób wskutek przejścia przez nich na emeryturę w czerwcu. W ocenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zagadnienie to jest doniosłe i wymaga adekwatnego do jego wagi rozwiązania.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają prace i analizy o charakterze prawnym, ekonomicznym i organizacyjnym mające na celu określenie sposobu rozwiązania tej kwestii.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/